

Taajamametsien kunnossapidon ja hoidon periaatteet Rääkkylän kunnassa

Hyväksytty elinvoimalautakunnassa
Hyväksytty kunnanhallituksessa

XX.XX.2026 § XX
XX.XX.2026 § XX

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Kunnossapidon ja hoidon tavoitteet	4
2.1 Virkistys, maisema ja saavutettavuus	4
2.2 Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut.....	5
2.3. Elinvoimaisuus ja ilmastokestävyys	5
2.4. Resurssien tarkoituksenmukainen käyttö.....	6
3 Toimenpidesuosituksset.....	6
3.1 Taajamametsien suunnittelu	6
3.2 Viestintä ja vuorovaikutus	6
3.3 Puuston käsittely ja uudistaminen	7
3.4. Luonnon monimuotoisuus ja vesistöt	8
3.5. Maiseman ja kulttuuriperinnön hoito	10
3.6. Tuhoriskeihin varautuminen	10
3.7. Ulkoilureitit ja -rakenteet	11
3.8. Seuranta	12

1 Johdanto

Taajamametsillä tarkoitetaan taajama-alueilla eli asutuksen keskellä tai välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä. Rääkkylässä kunnan omistamia taajamametsiä on n. 50 hehtaaria. Metsät ovat merkittävä osa Rääkkylän taajamaluontoa ja maisemakuvaa. Ne tarjoavat monenlaista virkistystä ja hyvinvointia asukkaille, ja vaikuttavat osaltaan kunnan vetovoimaisuuteen.

Rääkkylän kunnan omistamille metsille on vuonna 2024 laadittu metsien hoidon tueksi metsäsuunnitelma. Kyseinen suunnitelma sopii ohjeeksi talousmetsien hoidolle, mutta ei sellaisenaan sovellu taajamametsien hoidon ohjeeksi taajamametsien lukuisten erityispiirteiden vuoksi. Taajamametsien hoidossa puuntuotanto ei ole ensisijainen hoidon päämäärä, vaan hoitoa ohjaavat lisäksi monet aineettomat hyödyt, erilaiset arvot ja arvostukset.

Taajametsien kunnossapidon ja hoidon periaatteilla linjataan, miten Rääkkylän kunnan omistamia taajamametsiä käytetään ja miten kunnossapitoa ja hoitoa suunnitellaan ja ohjataan. Lisäksi annetaan suosituksia ja ohjeita töiden toteutukseen ja ajoitukseen.

2 Kunnossapidon ja hoidon tavoitteet

Rääkkylän kunnan taajamametsien kunnossapidon ja hoidon tavoitteet jaetaan neljään kokonaisuuteen:

1. Virkistys, maisema ja saavutettavuus
2. Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut
3. Elinvoimaisuus ja ilmastokestävyys
4. Resurssien tarkoituksenmukainen käyttö

2.1 Virkistys, maisema ja saavutettavuus

Taajamametsät ovat tärkeitä virkistyskäytön ympäristöjä. Kunnossapidon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää virkistysympäristön vetovoimaisuutta ja monipuolisuutta. Kulumisen ehkäisemiseksi kulkua ohjataan reiteille ja kulutusta kestäville alueille. Virkistyskäytön ohjauksessa pyritään huomioimaan eri käyttäjäryhmien tarpeet ja sovittamaan eri toiminnot mahdollisimman hyvin yhteen tai ohjaamaan ristiriitoja aiheuttavia toimintoja eri alueille. Aktiivisessa virkistyskäytössä olevilla alueilla kunnossapito painottuu reittiympäristöjen kulkukelpoisuudesta ja turvallisuudesta huolehtimiseen sekä vaihtelevien näkymien ja lähimaiseman hoitamiseen.

Asutuksen läheisyydessä sijaitsevilla metsillä tavoitteena on hoitaa lähimaiseman visuaalisuutta ja ylläpitää metsän tuomaa viihtyisyyttä ja metsän tuntua. Metsien tuottamia suojavaikutuksia vahvistetaan ja metsiä kehitetään sijainnin mukaan näkö-, melu-, tuuli- ja pölysuojina. Tienvarsi- ja reunametsissä hoidossa yhteensovitetaan mahdolliset suojavaikutustarpeet maisemanhoitoon, sillä tienvarsi- ja reunametsät vaikuttavat keskeisesti mielikuvaan kunnan vetovoimaisuudesta. Metsät muodostavat taajamien kaukomaisemaa ja metsissä tehtävät toimenpiteet sovitetaan maiseman rakenteeseen ja luontaisiin ominaispiirteisiin sopiviksi. Maisemallisesti tärkeiden metsien siluetti pyritään säilyttämään ehjänä.

Helppoa saavutettavuutta ja pääsyä taajamametsiin tuetaan säilyttämällä kattavasti metsiä osana viheralueverkkoa ja lisäämällä opastusta sekä käyttöä palvelevia rakenteita ja sujuvia reittiyhteyksiä. Päiväkodin, koulun ja palvelutalojen tarpeet huomioidaan niiden lähimetsissä niin, että metsiä voivat toimia houkuttelevina oppimisympäristöinä sekä yhteisöllisyyden ja luontosuhteen vahvistajina.

Taajamametsät ovat muotoutuneet osaksi taajamarakennetta monien kehityskulkujen myötä ja niissä voi sijaita tärkeää kulttuuriperintöä. Taajamametsissä nämä arvot on tärkeää tunnistaa ja säilyttää tuleville sukupolville. Metsien ja avointen alueiden, kuten niittyjen ja peltoalueiden väliset puustoiset reunavyöhykkeet ovat tärkeitä

kulttuuriympäristön kohteita, joiden hoidossa huomioidaan myös avoimen alueen kunnossapidon tavoitteet ja tarpeet.

2.2 Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut

Luonnon monimuotoisuus ja taajamametsien tuottamat ekosysteemipalvelut turvataan kaikissa toimenpiteissä kohteen sijainti ja käyttötarkoitus huomioiden.

Monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä, kuten lahopuun ja lehtipuiden määrää lisätään ja niiden laatua monipuolistetaan. Arvokkaat elinympäristöt ja huomionarvoisten lajien elinpaikat rajataan aktiivisen käytön ja hoidon ulkopuolelle, ja niissä tehdään ainoastaan luonnonarvoja parantavia hoitotoimia. Metsien suojelua ja rauhoitusta toteutetaan suojeluarvot omaavilla kohteilla luonnonsuojelulailla ja kaavamääräyksillä.

Vesien hallintaa pyritään luonnonmukaistamaan niillä kohteilla, joissa ei ole välttämätöntä ojien kuivatus- ja kunnostustarvetta. Toimenpiteistä ei aiheuteta kuormitusta vesistöihin.

Taajamametsien tuottamien ekosysteemipalveluiden kannalta on olennaista, että metsät muodostavat kattavan viherverkon. Ekologiset yhteydet turvataan ja taajamametsien pirstoutuminen estetään.

2.3. Elinvoimaisuus ja ilmastokestävyys

Taajamametsien hoidon tavoitteena on ylläpitää puuston elinvoimaisuutta ja uusiutumiskykyä sekä vahvistaa puuston kestävyttä erilaisia häiriöitä ja tuhoja vastaan. Puustoa hoidetaan pääasiassa pienpiirteisillä poiminta- ja pienaukkohakkuilla.

Rääkkylä on mukana Hinku (Hiilineutraali kunta) -verkostossa ja sitoutunut 80 % ilmastopäästöjen vähennykseen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Metsät toimivat hiilinieluinä, kun puustoon, muuhun kasvillisuuteen ja maaperään sitoutuu hiilidioksidia ilmakehästä. Taajamametsät ovat lähtökohtaisesti hyviä hiilivarastoja, koska puuston käsittely on kevyttä ja valtaosaa metsästä hoidetaan peitteisenä. Taajamametsien hoitotarvetta ei kuitenkaan ensisijaisesti määritetä hiilitaseen näkökulmasta, vaan hoito tehdään kohdekohtaisten käyttötarkoituksen ja tavoitteiden mukaan.

Taajamametsien hiilivaraston ylläpitämisessä tärkeää on pyrkiä säilyttämään olemassa oleva metsäpinta-ala ja säilyttää suometsien ja luonnontilaisten soiden turpeen hiilivarastoa. Lisäksi monet monimuotoisuutta lisäävät ja resursseja säästävät

toimenpiteet, kuten tuulenskaatojen korjaamatta jättäminen ja lahopuun lisääminen sekä tarpeettoman siistimisen välttäminen parantaa taajamametsien hiilitasetta.

2.4. Resurssien tarkoituksenmukainen käyttö

Taajamametsien hoidon ensisijaisena tavoitteena on tuottaa hyötyä asukkaiden hyvinvoinnille ja turvata metsien ympäristöarvot. Puuntuotanto ja puun myyntitulojen saaminen ei ole tavoitteena eikä Rääkkylän kunnan omistamille taajamametsille aseteta rahallisia tuottotavoitteita.

Kunnossapidon lähtökohtana on resurssien tarkoituksenmukainen ja tehokas käyttö. Metsien hoito perustuu ajantasaisiin suunnitelmiin, seurantatietoihin ja vuorovaikutukseen asukkaiden ja käyttäjien kanssa. Toimenpiteitä kohdennetaan taajamametsän käyttötarkoituksen ja hoitotarpeen mukaan.

Taajamametsien hoidossa kustannuksia syntyy pienipiirteisestä käsittelystä ja esimerkiksi raivaustähteiden pois keräämisestä. Runko- ja energiapuun myyntitulot osin kattavat hoidosta aiheutuvia kustannuksia, kun myyntikelpoista puuta tuottavat hakkuut ovat muuten taajamametsien käytön ja hoidon kannalta perusteltuja. Metsien hoitoon ja kunnossapitoon kohdistetut varat tuottavat moninkertaisesti säästyneinä menoina sosiaali- ja terveydenhuollossa.

3 Toimenpidesuosituksset

3.1 Taajamametsien suunnittelu

Taajamametsien hoidon suunnittelu perustuu lakien (mm. metsälaki, rakentamislaki, alueidenkäyttölaki, luonnonsuojelulaki ja vesilaki) vaatimuksiin, kaavamääräyksiin, metsäsertifiointiin, näihin periaatteisiin sekä muihin taajamametsiä koskeviin ohjeisiin ja suosituksiin, kohteen inventointi- ja seurantatietoihin sekä saatuun palautteeseen. Taajamametsien hoito suunnitellaan ja toteutetaan vuorovaikutteisesti asukkaiden, käyttäjien ja muiden sidosryhmien kanssa.

3.2 Viestintä ja vuorovaikutus

Taajamametsien kunnossapidon ja hoidon suunnittelussa korostuu metsien monikäyttö ja käyttäjien erilaiset tavoitteet. Suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon asukkaiden ja käyttäjien toiveet ja tarpeet. Lisäksi kunta toimii esimerkkinä moniarvoisessa metsien hoidossa ja käytössä, jossa sosiaalinen kestävyys ja vuorovaikutteisuus on tärkeänä osana.

- Annetaan mahdollisuus jatkuvaan palautteen antoon yksittäisiin kohteisiin ja toiveisiin liittyen ja vastataan palauteisiin, miten asia voidaan ottaa huomioon.
- Tiedotetaan toimenpiteistä ennakkoon kunnan viestintäkanavissa ja maastoon pystytettävillä infokylteillä.
- Lisätään asukkaiden ja käyttäjien tietoisuutta taajamametsiin kohdistuvien toimenpiteiden ja ohjeiden merkityksestä. Teemoina esim. lahopuun lisääminen ja tuulenskaatojen metsään jättäminen, tiheikköjen merkitys, vieraslajien torjunta, puutarhajätteen oikeaoppinen käsittely.
- Tehdään yhteistyötä eri asukasryhmien, järjestöjen ja koulujen kanssa. Esimerkiksi kannustetaan käyttäjiä mukaan järjestämään luontotapahtumia tai osallistumaan talkoisiin vieraslajien torjunnassa tai hakkuutähteiden käsittelyssä.

3.3 Puuston käsittely ja uudistaminen

Puuston käsittely tehdään kohteen puuston, luontaisten kasvupaikkatekijöiden ja käyttötarkoituksen mukaan. Puuston kasvatuksella ei ole taloudellista tavoitetta.

- Puuston käsittelyjen tarkoituksena on lisätä jäävän puuston elinvoimaisuutta, estää riukuuntumista sekä monipuolistaa puuston rakennetta.
- Hakkuut ovat pääosin pienipiirteisiä ja usein toistuvia poiminta- ja pienaukkohakkuita.
- Voimakkaampia hakkuita voidaan toteuttaa mm. näkymien avaamiseksi, valoisuuden ja paahteisuuden lisäämiseksi tai lisätilan saamiseksi virkistyskäytölle.
- Puuston uudistaminen perustuu pääasiassa luontaiseen uudistumiseen ja sen edistämiseksi tehdään pienaukkoja tai vapautetaan luontaisesti syntyneitä taimia.
- Tapauskohtaisesti voidaan myös tehdä pienaukkoa suurempi uudistushakkuu esim. laajemman metsätuhon välttämiseksi. Tällöin hakkuualalle jätetään runsaasti säästöpuustoa ja säästetään olemassa oleva taimiaines ja nuori puusto.
- Istutusta voidaan käyttää kasvun nopeuttamiseksi tai puulajivalikoiman monipuolistamiseksi.

- Hakuissa suositetaan monikerroksellisuutta, sekametsärakennetta ja lehtipuustoa.
- Alus- ja välikerroksen puustoa säästetään ja kehitetään järeän puuston lomassa. Tiheää lehtipuuvesakkoa raivataan vaihtelevaksi ja pyritään saamaan puuston tiheys riittäväksi, jotta laajoja vesakkoalueita ei jatkossa synny. Vesakontorjunta-aineita ei käytetä.
- Taimikoita ja nuoria metsiä harvennetaan kasvatettavien taimien riittävän kasvutilansaamiseksi, kasvun nopeuttamiseksi ja puulajisuhteiden ohjaamiseksi.
- Lähimaiseman vaihtelun saamiseksi voidaan myös kasvattaa yhden puulajin metsiköitä tai korostaa tasaikäisiä puupilaristoja.
- Puita kasvatetaan vanhoiksi, mutta huonokuntoiset, käyttäjille vaaralliset puut kaadetaan ja jätetään mahdollisuuksien mukaan lahopuiksi.
- Lannoitusta ei tehdä.
- Voimakasta maanmuokkausta ei tehdä. Kevyt kunnakerroksen rikkominen on perusteltua luontaisen uudistumisen edistämiseksi.
- Puuston käsittely tehdään pääosin talvikaudella, jolloin virkistyskäyttö on vähäisempää. Metsänpohjan kantavuus voi kuitenkin kesäkaudella olla parempi, jos talvella ei ole ollut routaa.

3.4. Luonnon monimuotoisuus ja vesistöt

Luonnon monimuotoisuus turvataan osana kaikkia toimenpiteitä. Vesistöjä ei kuormiteta.

- Arvokkaat elinympäristöt ja tärkeiden/uhanalaisten lajien elinympäristöt luokitellaan arvometsiksi. Puuston käsittelyä tehdään luontoarvojen parantamiseksi tarpeen ja erillisen suunnitelman mukaan.
- Lahopuun määrää ja laatua lisätään:
 - Tavoitteena on luoda taajamametsiin monipuolinen lahopuujatkumo eri puulajeista, eri kokoisista ja eri lahoasteisista lahopuista.
 - Jätetään yksittäisiä tuulenkaatoja metsään. Tarvittaessa niitä siirretään kauemmaksi reiteiltä tai oksia karsitaan kulkukelpoisuuden tai esteettisyyden parantamiseksi.
 - Kaadetaan vilkkaassa käytössä olevilla alueilla vaaralliset puut maapuiksi.

- Varotaan vahingoittamasta olemassa olevia pysty- ja maalahopuita. hakkuissa ja hoitotöissä turvallisuustekijät huomioiden.
 - Osana hakkuita: jätetään puuryhmiä säästöpuiksi ja käsittelemättömiä tiheikköjä.
- Vahvistetaan metsien monipuolista rakennetta (kts. puuston käsittely) ja suositetaan lehtipuustoa:
 - Suositetaan erityisesti vanhoja, lahovikaisia ja järeitä lehtipuita.
 - Raita, haapa ja jalot lehtipuut erityisen arvokkaita.
 - Pajukkoja säästetään pölyttäjien ravintokasveina, lehtopensaat säästetään.
 - Metsänkäsittelyllä ei heikennetä pesintäympäristöjä. Erilaiset pesärakennelmat, kolot ja luolastot, pesäpuut sekä isot muurahaiskeot välittömästi lähiympäristöineen säästetään. Linnuston pesimäaikana huhti-heinäkuussa ei hakkuita pääsääntöisesti tehdä.
 - Vieraslajien leviäminen estetään ja haitallisten vieraslajien (lupiini, jättipalsami, kurturuusu, jättiputki) esiintymät hävitetään. Taajamametsissä ei käytetä vierasperäistä puu- ja pensaslajistoa lukuun ottamatta erikseen suunniteltuja puulajipuistoja tai vastaavia. Asukkaita valistetaan, että puutarhajätettä ei saa läjittää ja kompostoida kunnan metsäalueelle, koska kasoissa on riski vieraslajien leviämiselle.
 - Vesistöihin ei aiheuteta ravinne- ja kiintoainespäästöjä.
 - Maanmuokkausta ei laajamittaisesti tehdä lainkaan.
 - Hakkuutähteitä ei kasata ojien varrelle tai vesistöjen suojavyöhykkeille
 - Ojien kuivatustehoa ylläpidetään vain sen verran kuin on tarpeen, ja töiden aikana huolehditaan vesiensuojelurakenteista mm. laskeutusaltaista.
 - Pienvesien ja soiden luonnontilaa parannetaan:
 - Tarpeettomien ojien ja muutettujen luonnonuomien annetaan luonnonmukaistua.
 - Ennallistamistoimia tehdään tarkemman tarvearvion ja suunnitelman sekä käytössä olevien resurssien mukaan mm. rakentamalla pohjapatoja, laskeutusaltaita ja pienialaisia kosteikkoja sekä tukkimalla suo-ojia. Ennallistamistoimilla ei kuitenkaan saa aiheuttaa vettymishaittaa naapurikiinteistöillä.
 - Pienvesien suojavyöhykkeillä vahvistetaan puuston suojavaikutuksia.

3.5. Maiseman ja kulttuuriperinnön hoito

Taajamametsien maisemanhoitoon vaikuttavat kohteen sijainti maisemarakenteessa ja käyttötarkoituksen perusteella määrittyvä maiseman tavoitekuva. Metsänkäsittelyn maisemavaikutukset huomioidaan erityisesti luonnon tai maiseman arvokohteilla sekä teiden ja reittien varsilla.

- Tienvarsimetsiä hoidetaan pienipiirteisesti ja määritellään kohdat, missä lisätään näkyvyyttä ja missä säilytetään suojavaikutuksia. Hoidossa ylläpidetään monikerroksellisuutta.
- Reunametsiä hoidetaan maaston muotojen mukaan. Tavoitteena on vaihteleva, vähittäin korkeutta kasvava ja polveileva reunametsä. Peltojen ja niittyjen reunametsiä hoidetaan puoliavoimina, jolloin puuryhmien, yksittäispuiden ja pensaiden väleissä voidaan suosia niittymäistä kasvillisuutta (erityisesti etelään ja länteen aukeavat reunat).
- Rantametsissä säilytetään reunan ehyt ilme ja vahvistetaan pyöreitä, polveilevia muotoja.
- Reittien varsilla avataan näkymiä vesistöihin, avoimeen kulttuurimaisemaan ja metsän sisälle.
- Tuodaan esille maisemapuita, luonnonmuodostumia ja kulttuurisesti tärkeitä kohteita.
- Puuston peittävää vaikutusta maisemahäiriöille hyödynnetään kasvattamalla sulkeutunutta ja monikerroksellista puustoa häiritsevän kohteen tai näkymän peittämiseksi.
- Kulttuuriperinnön kannalta tärkeät kohteet tunnistetaan ja niiden ympäristö hoidetaan kulttuuriarvojen säilymiseksi. Muinaisjäännösten hoito suunnitellaan yhteistyössä museoviranomaisten kanssa.

3.6. Tuhoriskeihin varautuminen

Ilmastonmuutos lisää metsätuhoriskejä sään ääri-ilmiöiden, kuten kuivuusjaksojen, roudattomien talvien ja kovien tuulien yleistymisen myötä. Lisäksi Suomessa aiemmin tuntemattomat tai merkityksettömät tuhonaiheuttajat voivat yleistyä ilmastonmuutoksen takia.

Tuhoriskeihin varaudutaan:

- Suosimalla lehtipuustoa, sekapuustoisuutta ja metsien monipuolista rakennetta.
- Hillitsemällä kuusettumista.
- Ylläpitämällä metsien elinvoimaisuutta.
- Minimoimalla hoidosta ja käytöstä syntyviä vaurioita maapohjalle, puustolle ja muulle kasvillisuudelle.
- Tarkkailemalla metsien kuntoa ja reagoimalla varhaisessa vaiheessa mahdollisiin tuhonaiheuttajiin.
- Noudattamalla lakia metsätuhojen torjunnasta:
 - Tuore havupuutavara on kuljetettava pois välivarastosta heinäkuun alkuun (mänty) tai puoliväliin (kuusi) mennessä. Laki koskee myös tuulenkaatoja tai muuten vioittuneita tuoreita puita, jos määrä on kuusella yli 10 m³/ha ja männällä yli 20 m³/ha.
 - Touko-marraskuun aikana tehdyissä hakkuissa havupuiden kannot tulee käsitellä juurikäävän torjunta-aineella.

3.7. Ulkoilureitit ja -rakenteet

Reittejä hoidetaan viihtyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi:

- Virkistyskäytöstä aiheutuvia häiriöitä ja metsäpohjan kulumista vähennetään ohjaamalla kulkua reiteille.
- Raivataan säännöllisesti reittien varsien vesakkoa ja kerätään raivausjäte pois, haketetaan se maastoon tai jätetään sopiviin paikkoihin maastumaan.
- Avataan näkymiä reiteiltä metsän sisään ja maisemallisesti tärkeisiin kohteisiin.
- Poistetaan vaaraa aiheuttavia isoja puita ja näkymäesteitä reittien varrelta ja erityisesti risteysalueilta.
- Huolehditaan reittien pinnoitteiden hyvästä kunnosta.
- Metsään luontaisesti syntyneitä ja vilkkaassa käytössä olevia polkuja otetaan kevyen kunnossapidon piiriin, jolloin ehkäistään maastossa kulumista mm. tuomalla pitkoksia kosteisiin painanteisiin tai ojien ylityskohtiin. Kulkua voidaan

ohjata maapuiden asettelulla, tiheikköjen raivaamatta jättämisellä tai lisäämällä haketta toivotun kulkuväylän pohjaksi.

- Pyritään linjaamaan myös uusia, opastettuja metsäpolkuja, joilla voidaan tarjota enemmän metsäntuntua ja luontoelämyksiä kuin leveillä ulkoilureiteillä.

Parannetaan eri käyttäjäryhmien pääsyä ja saavutettavuutta taajamametsiin:

- Lisätään levähdys- ja tapaamispaikkojen (pöydät, penkit, katokset) määrää ja keskitetään näitä palveluita helposti saavutettaviin ja kunnossapidettäviin kohteisiin eri puolille taajamametsärakennetta. Huolehditaan, että pysäköintitilaa palvelupisteiden läheisyydessä on riittävästi.
- Parannetaan reittien esteettömyyttä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Lisätään reittiopasteita ja tuodaan selkeitä karttapohjaisia opasteita reittien risteyskohtiin.
- Suunnitellaan teemallisia kulttuuri- tai luontopolkuja, joissa kerrotaan metsäluonnon piirteistä tai historiasta.
- Täydennetään kunnan karttapalvelua mm. virkistykseen liittyvistä palveluista (pysäköintipaikat, levähdys- ja kuntoilupaikat) ja otetaan käyttöön mobiilipohjaisia ulkoilusovelluksia.
- Markkinoidaan Rääkkylän ulkoilumahdollisuuksia matkailijoille ja lähiseudun asukkaille, jolloin alueiden hoitoon käytetyistä resursseilla saadaan enemmän hyötyä ja vaikuttavuutta.

3.8. Seuranta

Tehdyt toimenpiteet, laajuus ja ajoittuminen kirjataan kohteittain, ja niiden vaikutusta seurataan. Seurantatietoja ja saatua asukaspalautetta arvioidaan säännöllisesti ja hyödynnetään hoitotoimenpiteiden suunnittelussa.

